

OBSAH ROK 2022

ÚVOD	STRANA 5
SPOLOČENSKÁ ATMOSFÉRA	STRANA 5
ZMENY A NOVINKY	STRANA 11
 VEREJNÝ A POLITICKÝ ŽIVOT	 STRANA 14
OSLAVY, UDALOSTI A NÁVŠTEVY	STRANA 14
SAMOSPRÁVA	STRANA 25
 HOSPODÁRSKY ŽIVOT	 STRANA 42
HOSPODÁRENIE MESTA	STRANA 42
VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA	STRANA 53
DOPRAVA	STRANA 64
AKTIVITY FIRIEM A ORGANIZÁCIÍ	STRANA 67
 OBYVATEĽSTVO	 STRANA 70
DEMOGRAFIA A MATRIKA	STRANA 70
DEMOGRAFICKÉ UDALOSTI A JAVY	STRANA 73
SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV	STRANA 77
OCENENÍ OBČANIA	STRANA 78
 SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ SITUÁCIA	 STRANA 87
SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ	STRANA 87
ZDRAVOTNÍCTVO	STRANA 88
UKRAJINSKÍ UTEČENCI	STRANA 95

ŠKOLSTVO A KULTÚRA

BREZNIANSKE ŠKOLY	STRANA 98
SPOLOČENSKÉ AKTIVITY	STRANA 100
KULTÚRNE PODUJATIA	STRANA 105
PREKROČILI HRANICE MESTA	STRANA 118

ŠPORT

ŠPORTOVÉ PODUJATIA	STRANA 121
ÚSPEŠNÍ ŠPORTOVCI	STRANA 125

POČASIE

BREZNIANSKE REKORDY	STRANA 128
CHARAKTERISTICKÉ JAVY	STRANA 129
KLIMATICKÉ ÚDAJE	STRANA 133

PRÍLOHY

MESTSKÝ PARLAMENT	STRANA 134
KRONIKÁRKA O SEBA	STRANA 138
ZOZNAM SPRIEVODNEJ DOKUMENTÁCIE	STRANA 139

ÚVOD

SPOLOČENSKÁ ATMOSFÉRA

Aká spoločenská atmosféra vládla v roku 2022 na Slovensku, ktoré udalosti a javy roku tohto roku najviac ovplyvnili život obyvateľov nášho mesta? Uplynulých dvanásť mesiacov patrilo zrejme medzi najťažšie v histórii Slovenska, Ešte stále sme zažívali pandemickú krízu, pridala sa k nej vojna na Ukrajine a s ňou spojená utečenecká a energetická kríza a následne prišla vlna zdražovania. Všetky tieto negatívne javy tohto roku najviac ovplyvnili aj život obyvateľov nášho mesta. A na konci roku prišla aj vládna kríza. Tak ako mnohých obyvateľov Slovenska aj našich obyvateľov tieto javy znepokojili, zarmútili, ba dokonca i nahnevali.

V úvode budú len v krátkosti uvedené základné javy, udalosti a aktivity, ktoré obyvatelia vnímali intenzívnejšie. Niektoré z nich sú podrobnejšie opísané v tematických kapitolách.

Vojna na Ukrajine

Rusko začalo 24. februára 2022 vojenskú agresiu voči Ukrajine. Odvtedy pred vojnou utiekli z Ukrajiny milióny ľudí. Hľadali útočisko v krajinách Európskej únie a Moldavskej republiky. Mnohí o zlej situácii vo vzťahoch Ruska a Ukrajiny vedeli, ale asi nikto nepredpokladal, žeby tieto vzťahy mali vyústiť do vojnového konfliktu. Vojna na Ukrajine na začiatku otriasla svetom, no zároveň spojila ľudí, ktorí chceli pomôcť. Mesto Brezno nebolo výnimkou. Aj Brežňania na začiatku vojny zostali zhrození, zdesení, ale zároveň pripravení pomáhať. V spolupráci s obcami v okrese mesto zabezpečovalo ubytovanie a verejné zbierky pre ľudí utekajúcich pred vojnovým konfliktom. Na začiatku pomoc prisľúbili súkromní podnikatelia, ubytovacie zariadenia v regióne, neziskové organizácie, cirkev. Ponuka ubytovania

prevyšovala dopyt. Pomocnú ruku obyvateľom Ukrajiny, ktorí boli z dôvodu vojnového konfliktu donútení opustiť svoje príbytky, podala v sociálnej sfére aj nezisková organizácia MISERICORDIA sídliaca v Brezne. Presbyterstvo evanjelického zboru poskytlo pre utečencov byt na fare a prichýlilo tam dve rodiny. Ukrajincov ubytovali v Rohoznej v Red Deer Hotel, v penzióne Ulička, penzióne Alžbetka, svoje súkromné byty ponúkli viacerí obyvatelia bytových domov. Cez slovenské hranice od začiatku vojny prišlo do konca roka takmer 1 074 380 ľudí, počet výstupov zo Slovenska na Ukrajinu dosiahol výšku 878 968 ľudí. Na Slovensku bol udelený štatút dočasného útočiska 104 959 Ukrajincom. V okrese Brezno získalo status dočasného útočiska 670 cudzincov. Nevieme koľko z tohto počtu sa počas roka vrátilo na Ukrajinu, koľko zostalo. Isté je však to, že po veľkej vlne empatie na začiatku konfliktu sa Ukrajinci na Slovensku začínali stretávať s prvými náznakmi averzie. Na začiatku roka zhrození a po niekoľkých mesiacoch aj názorovo rozdelení hlavne v príčinách vojnového konfliktu. Platí to aj o Brezňanoch; mnohí z nich začali vyjadrovať znepokojenie z tejto situácie. Svedčia o tom predovšetkým vyjadrenia na sociálnych sieťach.

Pandémia a epidémia

S kovidpandémiou sme sa ešte ani tohto roku bohužiaľ nerozlúčili. Len v tomto roku sa zo zabijaka stáva príživník, z pandemickej nákazy je endemická. Hneď na začiatku roka odborníci konštatovali, že starý variant si podal ruku s novým. Nazvali ho omikrón. Ukázalo sa, že čo sa týka nákazlivosti, omikron zďaleka prekonal posledný variant - deltu. V tomto roku bolo vo svete zaznamenaných až 125 miliónov infekcií za jeden deň, čo je viac ako desaťnásobok z vrcholu delty v minulom roku. Preto sme ešte nemohli zabudnúť na povinnosť nosiť respirátor alebo iné prekrytie dýchacích ciest. Na začiatku roka platila táto povinnosť ešte takmer všade, hlavne na miestach s vyššou koncentráciou ľudí, od 21. apríla už iba u lekára, v lekárni a v domovoch sociálnych služieb. V roku 2023 si na Slovensku po prvý raz pripomenieme Deň obetí pandémie COVID-19. Ide o jeden z dvoch nových pamätných

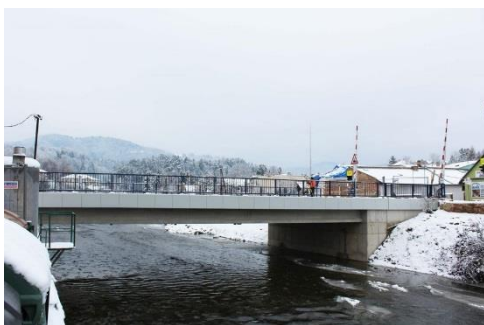
dní, ktoré priniesla tohtoročná novela zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch.

Variant Omikron prevládal aj v Brezne. Úrad verejného zdravotníctva začiatkom roka vzhľadom na stúpajúci počet prípadov COVID-19 pripomínalo sériu odporúčaní, ktoré pomôžu znížiť riziko šírenia. Jedným z nich bolo očkovanie posilňujúcou dávkou proti ochoreniu, ktoré bolo odporúčané každému imunokompromitovanému pacientovi. Po podaní troch dávok, im mohol byť aplikovaný tzv. booster, štvrtú dávku vakcíny. Ale ani Brežňania sa na očkovanie veľmi nehrnuli. Koncom roka uverejnila nemocnica oznam: *„Vzhľadom na veľmi malý záujem o očkovanie na COVID-19, aktuálne očkujeme približne raz za 2 týždne. Očkovacia látka je Comirnaty“*

V závere roka hygienici konštatovali, že aj chrípka prerástla do epidémie ešte pred vianočnými prázdninami. Aj na breznianskych školách bola zaznamenaná zvýšená chorobnosť na chrípku a iné respiračné ochorenia. Najviac sa to prejavilo na Základnej škole Pionierska 2, a tak vedenie školy rozhodlo, že na vianočné prázdniny pôjdu žiaci o tri dni skôr.

Obchádzka obyvateľov znepokojila

Cestný most ponad rieku Hron na Kuzmányho ulici v Brezne na trase Brezno – Tisovec bol už roky v zlom technickom stave. Slovenská správa ciest musela pre zaistenie bezpečnosti cestnej premávky pristúpiť k radikálnemu riešeniu. Doprava nad 3500 kg bola vylúčená z tohto úseku už v roku 2019. Z dôvodu zníženia zaťaženia poškodeného objektu bola začiatkom tohto roka presmerovaná na Baldovský most a Staničnú ulicu akákoľvek motorová doprava. Táto situácia znepokojila hlavne obyvateľov bývajúcich „za Hronom“. Pre nich znamenala cesta autom do mesta aj kilometer naviac. Navyše mali sťaženosť situáciu aj preto, že sa doprava komplikovala i pre opravu Rázusovej ulice. Neskôr dostali stopku na prechod mostom aj peši a cyklisti. Tí prechádzali cez iba niekoľko desiatok metrov vzdialenú železnú lavicu

spájajúcu Čipkovo nábrežie s Lichardovou ulicou. Našťastie ju Technické služby Brezno prezieravo opravili už v jarných mesiacoch. V júli sa začal most definitívne búrať. Sľúbili, že do začiatku zimy bude hotový. Ľudia boli pesimistickí a neverili, že sa to podarí. O to viac boli potešení, keď sa od primátora mesta dozvedeli koncom decembra radostnú novinu: *„Som úprimne rád, že sa táto relatívne veľká stavba stihne do Vianoc a teda v krátkom čase, keďže ju zdržala nezmyselná byrokracia. Ďakujem firme, Slovenskej správe ciest a všetkým chlapom, čo tam posledné mesiace robili od rána do večera a sviatok-nesviatok.“* Most bol skutočne v aktívnej prevádzke od 22. decembra už aj pre motorové vozidlá.

Komunálne a župné voľby

Najdôležitejšou udalosťou roka, ktorá ovplyvnila aj život obyvateľov nášho mesta, boli komunálne a župné voľby do VÚC 2022 na Slovensku. Dva druhy volieb boli prvýkrát spojené. Voliči v jeden deň a v jednej volebnej miestnosti v sobotu 29. októbra 2022 volili do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávnych krajov.

Výnimočná bola aj tohtoročná predvolebná kampaň v Brezne. Líšila sa od tej poslednej. Udialo sa to preto, že na rozdiel od posledných volieb v roku 2018 kandidovali tohto roku na funkciu primátora okrem súčasného aj ďalší dvaja občania. V minulých voľbách nemal primátor protikandidáta, o pozíciu primátora sa komunálnych voľbách uchádzal ako jediný kandidát. Tentokrát musel čeliť mnohým obvineniam a útokom zo strany protikandidáta Michala Dolňana. Tretí kandidát Vladimír Strmeň sa do predvolebnej kampane ani nezapojil. V Brezne sa však prekvapenie nekonalo. Svoj post obhájil úradujúci primátor Tomáš Abel; v komunálnych voľbách zvíťazil s výrazným náskokom. Brezňania mu dali takmer päťkrát viac hlasov, ako získali jeho dvaja protikandidáti dokopy.

Zvláštna situácia nastala aj pri voľbách poslancov do mestského parlamentu. Na mestskom zastupiteľstve bolo rozhodnuté, že sa zníži počet poslancov. Namiesto

doterajších 21 bude mať náš parlament vo volebnom období 2022 – 2026 len 18 poslancov. Na týchto osemnásť poslaneckých mandátov bolo zaregistrovaných 54 kandidátov, z nich 24 bolo nezávislých a 30 kandidátov nominovali jednotlivé politické strany. Zvolených bolo 17 nezávislých kandidátov, vo voľbách neprešiel iba jeden nominant politickej strany. Z doterajších dvadsaťjeden poslancov opätovne kandidovali devätnásť. Nezvolili ich všetkých; svoje posty obhájilo len 14 poslancov. Aj ich voľba bola ovplyvnená primátorom. Na sociálnych sieťach aj vo svojich volebných novinách vyjadril prianie a uverejnil zoznam kandidátov, s ktorými by chcel v novom volebnom období ako s poslancami spolupracovať. Vo svojom statuse na fejsbuku napísal: *„Milí Brezňania, milí priatelia, dovoľte, aby som Vám predstavil náš tím kandidátov na poslancov mestského zastupiteľstva. V tomto období nás čakajú aj v Brezne náročné úlohy a budeme sa musieť vysporiadať s úbytkom financií pre samosprávy a s extrémnym zdražovaním tovarov, služieb a energií. Bez Vašej podpory to však nezvládneme. Máme rozbehnutých množstvo projektov a bude potrebné v nich konštruktívne a bez hádok pokračovať. Preto kandidujem s tímom skúsených a zodpovedných ľudí, ktorí budú musieť prijímať čo najrozumnejšie rozhodnutia pre naše mesto a obyvateľov. Dovoľte mi predstaviť Vám náš tím kandidátov na poslancov za volebné obvody, s ktorými sa spoločne uchádzame o Vašu dôveru a verím, že spoločne budeme môcť meniť ďalej naše mesto k lepšiemu.“* Z devätnástich kandidátov uvedených v jeho zozname nezvolili obyvatelia iba štyroch. Aj takýmto spôsobom vyjadrili voliči dôveru primátorovi. Mesto Brezno má po voľbách aj dvoch nových viceprimátorov. Primátor Tomáš Abel vymenoval za svojho prvého zástupcu vo volebnom období 2022 – 2026 mestského poslanca Miroslava Fašanga a za druhého zástupcu Andreja Barančoka.

Volebná účasť bola v porovnaní s celoslovenským priemerom - 46,19 - percent pomerne nízka. K hlasovacím schránkam si v Brezne našlo cestu 6740 z celkového počtu 16 941 zapísaných voličov, čo predstavuje len 39,78 percent. Táto situácia sa opakuje pri každých voľbách. Obyvatelia nášho mesta sú menej aktívni ako je celoslovenský priemer.

V sobotu 29. októbra sa konali aj voľby do samosprávnych krajov. Spoznali sme tak aj svojich zástupcov do regionálneho parlamentu. Účasť voličov v Banskobystrickom kraji bola 45,13 percentná. Novým predsedom sa stal Ondrej Lunter. Získal 47,53 percent hlasov, keď mu dôveru vyjadrilo 96 438 voličov. Medzi poslancami kraja suverénne najviac hlasov – 13 571 - získal brezniansky kandidát - Tomáš Abel. Spolu s ním záujmy regiónu budú hájiť ďalší štyria nezávislí poslanci z Brezna, a to Martin Juhaniak , Miroslav Fašang , Daniel Struhár a Martin Ridzoň. Priamo v meste Brezno sa do volieb na predsedu a poslancov samosprávneho kraja zapojilo 40,48 percent voličov, čo je opäť nižšia účasť v porovnaní s celoslovenskou, krajskou aj okresnou účasťou.

Predvianočná a vianočná atmosféra

Zimnú sezónu v Brezne otvorilo Ľadové mestečko, ktorého súčasťou bolo prvýkrát v histórii verejné klzisko priamo na námestí. Mobilná ľadová plocha bola najväčším lákadlom. Korčuľovali sa tam najmä v podvečerných hodinách malí aj veľkí. Súčasťou boli aj remeselné trhy, pestrý kultúrny program či zimný fotopoint v podobe saní, a tak námestie v predvianočnom období opäť ožilo. Deti sa korčuľovali, rodičia si pozreli podujatia na tribúne alebo si dali punč či varené víno pri stánkoch.

Štyri adventné nedele si mesto Brezno pripomínalo spoločne s občanmi na námestí v sprievode príjemného programu. Každú adventnú nedeľu – od 4. do 18. decembra rozsvietili na námestí sviečku.

Tesne pred vianočnými sviatkami sme sa dozvedeli radostnú správu . Brezno sa stalo jedným z troch finalistov kandidatúry o titul Mesto

kultúry 2024, ktorý vyhlasuje Fond na podporu umenia. V budúcom roku bude naše mesto súperiť o titul s mestami Humenné a Šaľa. Na aktivity získalo dotáciu desaťtisíc eur. Použije ich na vypracovanie druhej fázy projektu, ktorá bude prebiehať v mesiacoch marec až august.

ZMENY A NOVINKY

Napriek zhoršenej ekonomickej situácii, ktorú spôsobila hlavne energetická kríza, v Brezne sa realizovalo množstvo investičných aktivít a mesto tak opäť zmenilo svoju tvár. Niektoré projekty sa v tomto roku začali realizovať, mnohé budú pokračovať aj v budúcnosti. Najviac však potešili ukončené aktivity, ktoré si obyvatelia už mohli užívať v tomto roku. Ukončené boli tieto aktivity:

- Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka bolo slávnostne otvorené začiatkom roka.
- Nemocnica s poliklinikou v Brezne od februára tohto roka disponuje jednou z najmodernejších magnetických rezonancií v podmienkach slovenského zdravotníctva
- V lokalite Banisko pri nemocnici slávnostne prestrihli v júli pásku na novovybudovanom futbalovom ihrisku s umelou trávou. Tréningové ihrisko s príslušným zázemím môžu využívať celoročne nielen členovia futbalového klubu, ale aj žiaci základných škôl a všetci nadšenci športu
- Moderné viacúčelové športovisko pri základnej škole na Mazorníku v polovici októbra otvoril olympijský víťaz Matej Tóth. Disponuje nielen bežeckými dráhami a inline okruhom, ale aj multifunkčným ihriskom, basketbalovou a volejbalovou hracou plochou, skokanským sektorom a fitnes mobiliárom.
- Po dvoch rokoch rozsiahlej rekonštrukcie mestskej veže sa táto od októbra stala pýchou námestia. Aktuálne sa v nej okrem infocentra s kaviarňou nachádza aj interaktívna čítareň, expozícia o generálovi Štefánikovi či zvonárov byt.

- V oddychovej zóne na nábreží Hrona sa stal najvyhľadávanejšou novinkou pumptrack - špeciálne upravená plocha s umelo vybudovanými terénymi vlnami a klopenými zákrutami určená pre všetkých priaznivcov kolesových športov.
- Po niekoľkých mesiacoch dopravných obmedzení a obchádzok Slovenská správa ciest koncom roka otvorila zrekonštruovaný cestný most ponad rieku Hron na Kuzmányho ulici.
- V máji pristúpila breznianska radnica ku komplexnej obnove mosta pre peších, ktorý je súčasťou chodníka spájajúceho centrum mesta s najväčším breznianskym sídliskom Mazorníkovo. V novembri bola obnova mosta ukončená.
- Hrobka rodu Lehotských je už obnovená. S obnovou začali pred piatimi rokmi. Poslednú z troch etáp komplexnej obnovy ukončili v druhej polovici tohto roka.
- Dobrovoľní hasiči dostali novú zbrojnicu. Mesto pre ich potreby zrekonštruovalo budovu na Sekurisovej ulici.
- Mesto obnovilo „malú stanicu“ - vlakovú zastávku Brezno – mesto a jej okolie. Vďaka dispozičným zmenám a stavebným úpravám vzniklo v obnovených priestoroch železničné múzeum s historickými exponátmi. Slávnostné otvorenie sa konalo v júli a bolo spojené so zahájením novej turistickej sezóny .

V tomto roku sa začali v meste realizovať tieto projekty:

- Mesto sa rozhodlo rekonštruovať hotel Ďumbier v centre mesta. Ako vlastníak objektu po uplynutí desaťročnej nájomnej zmluvy prevzalo jeho správu a prevádzku do svojich rúk a začalo s obnovou vonkajších priestorov. Hotel má na konci roka za sebou čiastočnú rekonštrukciu fasády, výmenu okien a náter strechy.
- Medzi jeden z najväčších projektov tohto roka patrí spustenie výstavby mestskej kompostárne, na ktorú radnica dostala nenávratný finančný príspevok vo výške viac ako 2,4 milióna eur z rezortu životného prostredia.